

INTERLANGUAGE

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Large Scale Experiment
Esperanto Teaching

Travel With Esperanto
Worldwide Reports

Salute to New Language
"Bahasa Indonesia"

AMERIKA ESPERANTISTO

*Oficiala Organo de la
ESPERANTO ASOCIO
de NORD-AMERIKO*

MAR—APR, 1950

Thirty-five Cents

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

(*Amerika Esperantisto*)

G. ALAN CONNOR, *Editor*

114 West 16th Street

New York 11,

N. Y.

Vol. 64

Nos. 3-4

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Doris Tappan Connor, Dr. Norman McQuown, Dr. S. Zamenhof, V. Rev. Gabriel N. Pausback, Howard E. Latham (Junula Fako).

Note: The Esperanto Association of North America, Inc., is the legitimate representative body of the Esperanto movement in North America. EANA is not responsible for projects or publications which are not specifically authorized and designated as those of this Association. EANA publishes the American Esperanto Magazine (*Amerika Esperantisto*) as its official organ. EANA is affiliated with the Universal Esperanto Association. All communications, having to do with the official Esperanto movement in this country, should be addressed to the Central Office of EANA and to none other. Address: *Esperanto Association of North America, Inc., 114 West 16th Street, New York 11, N. Y.*

CONTENTS — ENHAVO

Large Scale Experiment re Esperanto Teaching	33
Esperanto in Action Around the World	38
Travel With Esperanto	42
Recent Letters Worth Quoting	44
Bahasa Indonesia — New Tongue . . . . . W. S.	45
New Correspondence Course in Esperanto	47
Diversaj Anoncoj	50
Juveloj el la Literaturo . . . . . Julio Bagby & W. Hauff	51
Esperanto-Kursoj en Nord-Ameriko	52
"Interna Ideo" kaj "Neŭtraleco" . . . . . W. Solzbacher	53
La Goja Podio — <i>Recenzo</i>	57
Kanada Informo	59
Esperanto-Kroniko	60
Deziras Korespondi	64

Jarabono eksterlande, \$1.50 por kalendara jaro

Make Checks Payable to *Esperanto Association of North America*

Minimum Membership in E.A.N.A.—\$3.00 per Year

Active Sustaining Membership — \$5.00 per Year

LARGE SCALE EXPERIMENT SHOWS RESULTS OF ESPERANTO TEACHING

Esperanto is much easier to learn than any national language; but just *how much easier* is it? There are every year thousands of Esperanto classes for school children and adults; *how successful* are they? What is *the most effective method* of learning the Interlanguage? Do grownups or children make the best students? How much easier is Esperanto for those who previously have studied some language not their own?

These are some of the questions which are frequently asked and which require an answer not only in general terms but also, as far as possible, in *precise figures and percentages*. These can be obtained only by experiments undertaken on a large enough scale to produce results that can claim a high degree of general validity.

In the United States, tests concerning the facility of learning Esperanto were conducted from 1928 to 1933 under the direction of the late *Professor Edward L. Thorndike*, of Columbia University's Institute of Educational Research. In Great Britain various educational tests were carried out during World War I and in the early twenties, especially the famous *Eccles Experiment* (1916-1917) at Patricroft near Manchester.

The most extensive study of this kind was organized from 1928 to 1948 by one of the world's foremost educators, *Professor Pierre Bovet*, Director of the Institut Jean-Jacques Rousseau in Geneva, Switzerland, and Professor Emeritus of Experimental Pedagogy at the University of Geneva. Various events, especially World War II, delayed the completion of the study. Only recently the principal re-

sults have become available in the form of a report published in Esperanto at Stockholm, Sweden, under the title *Enketo pri Internacia Helplingvo*. Professor Bovet, who was aided in his large scale inquiry by *Mademoiselle Henriette Ith*, undertook the work on behalf of the International Auxiliary Language Association in the United States (IALA), but completed it on his own because IALA discontinued its activities in the field of educational research. The Universal Esperanto Association (UEA) was responsible for having the report published through the Swedish Esperanto Federation (SEF).

Professor Bovet's tests were conducted in 14 European countries and in Palestine with the help of 46 teachers. 1,738 students attending 84 Esperanto classes in those 15 countries participated in the experiment. They spoke 18 different native tongues. Of the 84 Esperanto classes, 11 were school classes for children below the age of 15, 4 were classes for adolescents (15-19), and 69 for grownups or mixed groups. 62 classes used the Cseh method (direct conversational method without textbooks) and administered the tests to 1,526 students in 14 countries, while 22 classes in 5 countries used other methods and participated in the experiment with 212 students.

Each student had to fill out four test papers plus a questionnaire about his or her age, occupation, previous schooling, native language, etc. The paper for the first test contained a picture and either a question about the picture or the request to add something to it. The sentence was selected in such a manner that the student had to understand every word to be able to give the correct answer.

The second test consisted of a number of sentences some of which made sense while others were nonsensical. Students had to place checkmarks before these sentences, according to whether they made sense or not.

The third test featured a number of questions each of which required one Esperanto word as an answer. The pur-

pose of this test was not only to find out whether the students understood the questions but also whether their Esperanto vocabulary was adequate for the correct answer.

The fourth and most important test paper was a letter worded as if it had been received from some far-away country. It contained a number of precise questions. The student was asked to reply in letter form, making sure that the letter contained the proper answer to all questions asked. This test was intended to show not only whether the student's vocabulary was adequate but also whether he or she was able to write a good letter in Esperanto.

In order to prevent cheating, there were two sets of test questions, and teachers were instructed to alternate between them when handing out the papers. Mademoiselle Ith visited Esperanto classes in Switzerland, Austria, Czechoslovakia, Germany, Poland, Hungary, and Yugoslavia, to make sure that the teachers' instructions were perfectly clear. Papers were graded according to the 100-point system (100 = everything correct). Professor Bovet and Mademoiselle Ith then computed the "median" value for each Esperanto class as well as for each nationality, age group, instruction method, etc. The median (middle unit in a series) rather than the average (sum of all values divided by their number) was chosen because, according to Professor Bovet, "experience in modern statistics has shown that in general the median reflects results in educational research better than the average, which was preferred in former times."

In the overall tabulation, the median values for classes using the Cseh method were as follows: 80 for grownups, 80.62 for adolescents, and 73.75 for children. For classes using other teaching methods, the median values were 73.12, 73.87, and 56.25, respectively.

These figures show that Esperanto classes succeed in giving their students in a short time (15-25 lessons) an adequate knowledge of the language and that results are better in classes for grownups than in those for children. The med-

ian values for adolescents (15-19) differ so little from those for adults that the difference may be disregarded for all practical purposes.

The figures also prove conclusively that the Cseh method produces excellent results for adults as well as for children. The material gathered may not have been quite sufficient, however, to prove whether and to what extent the Cseh method is superior to other methods, because there are indications that the Cseh teachers cooperating in the experiment (27 teachers, 62 classes) were more experienced than their colleagues (19 teachers, 22 classes). There is no such thing as a sub-standard Cseh teacher because thorough training and a high degree of teaching ability are indispensable for using the method at all. Other teaching methods, however, may be used by inexperienced amateurs or by highly qualified experts. In order to measure the comparative value of various teaching methods, it would be necessary to compare results achieved by teachers with approximately equal ability and training. On the other hand, Professor Bovet's tests were not administered in exactly the same manner for the two kinds of classes. For Cseh classes, because of the particular characteristics of the method used, the tests were all administered at the end of the course, while for the other classes they were spread over the duration of the course.

It is particularly interesting to see how the various nationalities rank in the list of median values. The order is not exactly the same for children and adults, Cseh courses and other classes. To simplify matters, let me quote here only the median values for adults in Cseh courses, according to the students' native language: Romanch 100, English 95, Russian 92.50, Yiddish 92.50, Polish 87.50, Czech 86.25, German 85.62, Dutch 82.50, Spanish 81.25, French 81.25, Latvian 77.50, Swedish 76.25, Finnish 72.50, Catalan 61.25, Norwegian 56.75. For the classes using other teaching methods, the highest median values in the adult bracket

were achieved by language groups not represented in the Cseh classes, namely the Hungarians, with 93.33, and the Slovaks, 91.04.

Here again, the material is not in every case sufficient to justify categorical conclusions. Our readers will have guessed, for instance, that the Romanch-speaking people in Switzerland, who are listed with the amazing median value of 100, were represented in the experiment by only one student. There are perfect individual students, but a class in which every student's work deserves to be graded "100" is unthinkable in this imperfect world. It is significant, however, that students whose mother tongue does not belong to the Indo-European type (the principal source of Esperanto's grammar and vocabulary) did remarkably well (Hungarians, Estonians, Finns) and that the Slavs (who might be expected to find the Esperanto vocabulary more difficult than their Western neighbors) appear in the upper half of the list, in the following order: Russian, Slovak, Polish, Czech.

As might be expected, students who had some knowledge of another language not their own did better in Esperanto classes than those who knew only their mother tongue. The difference, however, was by no means strikingly large. For Cseh courses, the median value of those with linguistic experience was 82.50 (as against 80 for students in general); for those in other classes, the median value for persons with previous linguistic training was 75.12, as against 68.89 for students in general).

Professor Bovet's report contains many other significant details and conclusions. One by-product of the experiment was an extremely interesting word frequency study. It may be useful to discuss it in a future issue of the *American Esperanto Magazine*.

"*Enketo pri Internacia Helplingvo*", by Pierre Bovet. The complete research report, ptd. booklet, from EANA — price 40c.

ESPERANTO IN ACTION

UNESCO has given the Universal Esperanto Association (UEA) the right to publish in its monthly journal *Esperanto* extracts from a series of articles, "Men Against The Desert", by *Ritchie Calder*. This is part of a UNESCO project concerning the utilization of natural resources which are now inaccessible. By its project UNESCO tries to draw public attention to the fact that almost one third of the surface of the earth now consists of deserts or otherwise barren land.

The Royal Institute for the Blind at Copenhagen, Denmark, has been teaching Esperanto since 1947 with great success. The book used is one of the standard Danish textbooks in Braille. The teacher is Mrs. Bodil Kühlmann.

The Rubaiyat of Omar Khayyam, translated into Esperanto from the English quatrains of *Edward FitzGerald*, has been printed by our distinguished colleague, the *British Esperantist*. This complete translation by *Cecil M. Bean* is the first to be published. There are several complete translations in manuscript, one by *R. H. Gheoghagan*, the Irish scholar who was one of the first pioneers of Esperanto in the U. S. His manuscript, according to Mr. Bean, is in the Library of the British Esperanto Association. Translations of parts of the Rubaiyat were published by *Ben Elmy*, *G. L. Browne*, *A. Delsudo*, and *Waringhien*.

Edgar Rice Burroughs, the novelist who created the ape-man "Tarzan", famed in books and films, died at Encino, California, March 19, at the age of 74. Newspaper obituaries pointed out that his books appeared in 56 languages. These include Esperanto. His book "Princess from Mars", appeared in an excellent Esperanto translation by *K. R. Sturmer*. It is No. 5 of the "Epoko" Series and available from our Book Service (paper bound 45c).

AROUND THE WORLD

The Voice of Guatemala now broadcasts 15 minutes a week in Esperanto (in the 49-meter band, Tuesday from 6:45 to 7:00 P.M.). Maybe the *Voice of America* could learn something from its little brother.

The Education Department of the Brazil Government uses Esperanto in a weekly school radio program broadcast over both longwave and shortwave (in the 49-meter band) every Monday from 11:30 A.M. to noon EST. The program dramatizes episodes in history. The explanatory text is in Portuguese but dialogues and songs are in Esperanto.

The Vatican daily newspaper "Osservatore Romano" of January 14, 1950, contained an enthusiastic report about "The Sermon of the Nations", an annual event in the Church of S. Andrea della Valle in Rome, where children do the preaching and recite prayers and poetry in a great variety of languages. This year, as in 1949, Esperanto was included among these languages. Little *Carlo Minnaia* recited in Esperanto a prayer by Lumi, "*Pacon, Sinjoro, donu al niaj tagoj*" (Give peace, O Lord, in our days). Those present included many members of the diplomatic corps, such leaders of public life as *Senator Tosatti* and *Representative Egilberto Martire*, and one of Italy's most popular preachers, *Father Lisandrini, O.F.M.* The 34 children's native countries included Africa, America, Armenia, Australia, Georgia, Hungary, Italy, Lebanon, Poland, Russia, Rumania, Trieste, and Yugoslavia. The use of Esperanto at this unique ceremony was widely reported in the press.

Almost one thousand school children registered for Esperanto classes in Hamburg, Germany. At present there are not enough teachers available to teach all of them, but there will be soon because 40 public school teachers registered for teachers' classes.

INTERLANGUAGE PROGRESS

The Cooperative Federation of Iceland, has introduced Esperanto into the curriculum of its Correspondence School. So far about 50 persons have registered for this course. In Reykjavik, *Mr. St. Sigurdsson* teaches a special Esperanto class for teachers. There are other Esperanto classes in Reykjavik, Hornafjörður, Vik, and Myrdal.

The Dutch Chemical Society, at its recent General Assembly, passed a resolution permitting the publication of Esperanto summaries in its two periodicals, *Chemisch Weekblad* and *Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas*. The resolution was endorsed by the Executive Committee as well as the Board of Advisers of the Society.

Parents and children endeavor to outdo one another in the study of Esperanto at Berrenrath, a suburb of Cologne, Germany. In the local grade school *Miss S. Kreischer* has been teaching a children's class of 40 for some time. The children's enthusiasm and extensive correspondence with foreign countries impressed their parents so much that many of them clamored for an Esperanto class for grownups. *Miss Kreischer* started such a class recently with an enrollment of 33.

In Holland, 65,000 copies were sold of a special issue of the journal *Laborista Esperantisto* published last September under the title *Esperanto wint veld* (Esperanto is gaining ground). A new issue of *Esperanto wind veld* is scheduled for publication this April.

In England, Esperanto was taught in 1949 in 22 schools. Students enrolled in Esperanto classes in these schools totaled 1,542, according to a report which *Mr. George Moir*, President of the Society of British Esperanto Teachers, presented to the Annual Conference of the Society in London, December 31.

ESPERANTO EVERYWHERE

Esperanto is a star in the sky, according to *Senor A. Paluzie-Borrell*, Librarian of the Astronomical Society of Barcelona, Spain. In a letter to the Esperanto press he pointed out that a famous astronomer in Finland, *Dr. Yrjo Väisälä*, who has also been active in the Esperanto movement, has given the names "Esperanto" and "Zamenhof" to the asteroids No. 1421 and No. 1462. The asteroids are minor planets revolving around the sun between the orbits of Mars and Jupiter. Ceres, Pallas, Vesta and Juno are the four largest. About 1,600 asteroids are now known to astronomers.

An International Table of Logarithms, with text and instructions in Esperanto, has been published recently at Munich, Germany. Invented by *Dr. Herman Wagner*, it consists of a cardboard folder giving on six pages (approximately the size of this magazine) the logarithms of natural numbers, trigonometrical functions, etc., in an unbelievably concentrated form. The author claims that his table is superior to the slide rule. Through Esperanto he will receive comments and criticism from all parts of the world.

Scientists and scholars in the Netherlands who wish to be able to read books and articles in Esperanto will undoubtedly benefit greatly from a new book, *Esperanto leren lezen* (Learn to read Esperanto), by *Dr. G. F. Makkink*, President of the Dutch Society for Esperanto in Science. This book, brought out by the well-known publisher *J. Muusses* in Purmerend, does not teach the use of Esperanto in conversation and writing (which, of course, requires a greater amount of practice), but deliberately restricts itself to the task of teaching educated persons in a minimum of time how to read Esperanto. "This need not require much more than a few evenings", *Dr. Makkink* states in his foreword. His book is "dedicated to the Dutch intellectuals".

TRAVEL WITH ESPERANTO

Booklets and folders in Esperanto, describing the beauty and points of interest of cities, provinces and countries throughout the world, now reach us almost every day. Issued by governments, city administrations, chambers of commerce, railroad companies and airlines, for the obvious purpose of attracting foreign tourists, most of these publications are lavishly illustrated. Those about the Tyrol (Austria), Prague (Czechoslovakia), and Bruges (Belgium) are among the most beautiful received recently. Others which we found of considerable interest describe Porto Alegre (Brazil), Ireland (published by the Irish Tourist Association), Italy (issued by the Touring Club Italiano), Bulgaria (booklet issued by the Government-owned "Balkan Touriste" agency), Mainz and Bingen (issued by cities in Western Germany).

The Language Key of the Railroad Conductor is a 24-page booklet issued by the State Railroad Administration of Finland for its personnel. It contains simple sentences often needed in railroad travel. These are given in seven languages: Swedish, English, German, Russian, French, *Esperanto*, and Finnish. A similar booklet was previously published in Sweden.

Traffic policemen in the city of Hamburg, Germany, will gladly answer your questions in Esperanto — if you make sure that the one whom you approach wears on his right arm a green ribbon with the inscription "Esperanto". Chances of finding an Esperanto-speaking policeman when you need one are good because twenty-six Hamburg policemen now wear the Esperanto ribbon. The Police Chief, *Herr Bruno Georges*, handed out twenty-six diplomas and twenty-six ribbons during a solemn ceremony held at police headquarters last December 16. The policemen had attended a class organized especially for them.

TRAVEL WITH ESPERANTO

The Scandinavian Airlines System (SAS) has announced that it plans the publication of another folder in Esperanto. Very few copies are left of last year's folder, of which 15,000 copies were printed.

The Royal Dutch Airline (KLM) recently published a booklet in Esperanto describing the airline's history and its achievements in peace and war. The booklet's title is *La historio de la KLM*.

The world-famous Passion Plays of Oberammergau, Southern Germany, use Esperanto in their publicity. A guide booklet in Esperanto will be sent for one International Reply Coupon. Address: Passionsspiele, Esperantofako, Oberammergau, Germany, American Zone.

The Dutch city of Almelo has published an illustrated booklet in four languages including Esperanto and Danish. Commenting on the booklet, a Danish paper pointed out that "the Esperanto text is good, but the Danish is terrible — there are more than 40 mistakes in 40 lines". Experience shows that it is much easier and less expensive to prepare publicity material for foreign use in correct and elegant Esperanto than to use national languages.

Elsinore, Denmark, well known as the setting for the drama "Hamlet", attracts many summer visitors through the use of Esperanto. Excursions and courses in Esperanto are arranged each year at the *International High School*. Many nationalities are brought together in these summer sessions. The programs this year are under the auspices of the Universal Association. A leaflet in Esperanto, describing the courses and picturing the main building and grounds will be sent to all who write to: *L. Friis, Ingemannsvej. 9, Aabyhoj, Denmark*.

RECENT LETTERS WORTH QUOTING

(Addressed to Dr. William Solzbacher, President of EANA)

New York, March 8, 1950

This is to acknowledge receipt of your letter of March 6, 1950, enclosing the current issue of the *American Esperanto Magazine*, containing a translation of my message on the first anniversary of the Universal Declaration of Human Rights, and also a copy of the Esperanto translation of the Human Rights Declaration.

Your courtesy in furnishing me with this material is appreciated.

(signed) CARLOS P. ROMULO

President of the United Nations General Assembly

Lake Success, March 13, 1950

This is to thank you for your kindness in letting me have copies of the *American Esperanto Magazine* and of the *Heroldo de Esperanto* containing very interesting material in Esperanto and in English concerning the Universal Declaration of Human Rights.

Your endeavors to publicize and popularize the Universal Declaration and your cooperation are highly appreciated.

(signed) EGON SCHWELB

Ass't Director, Division of Human Rights, United Nations

Washington, March 14, 1950

I have been greatly interested in the article on Mr. Ernest Archdeacon, in the *American Esperanto Magazine*, and wish to thank you for your thoughtfulness in bringing it to my attention.

(signed) HENRI BONNET

Ambassador of France to the United States

Paris, March 29, 1950

The Director-General (of UNESCO) has directed me to thank you for your letter of March 10. We have been greatly interested in learning to what extent the Universal Declaration of Human Rights is being distributed in *Esperanto*. We congratulate you cordially on this initiative.

(signed) DOUGLAS H. SCHNEIDER

Director, Department of Mass Communications, UNESCO.

BAHASA INDONESIA — NEW TONGUE

On December 27, 1949, when the United States of Indonesia was born on the fabulous islands formerly known as the Dutch East Indies, a new language called Bahasa Indonesia entered the world scene. It is spoken by only a small portion of the 77 million people whose official language it has become. The most remarkable fact about it is that it is an "unfinished" language and that it is being developed systematically on the basis of Malay, just as in the Philippines a national language is being developed on the basis of Tagalog (see *American Esperanto Magazine*, Sept.-Oct. 1945 and Sept.-Oct. 1946). Bahasa Indonesia is urgently needed as a regional Interlanguage in a country where about 25 languages and 267 dialects are spoken.

The "great experiment of Bahasa Indonesia" was described by *Charles Gratke*, Foreign Editor of the *Christian Science Monitor*, in one of his last dispatches before his tragic death in the Bombay air crash last July:

"Bahasa Indonesia is really Malay. Local idioms have been ironed out. New words are being added to provide a vehicle for thoughts which could not be expressed in the primitive, simple tongue. . . . The process of introducing new words is interesting. When they are originally introduced, the Malayan, or Indonesian, press carries a Dutch or vernacular equivalent in parentheses. After six months or so — if the word is in fairly popular use — the parenthetical translation is dropped and the word is considered as having become an integral part of the language."

Bahasa Indonesia is a striking demonstration of the fact — so often denied by opponents of Esperanto — that a language *can* be developed systematically and that a certain amount of "artificiality" is perfectly compatible with expressiveness, liveliness, and effectiveness.

The experiment of Bahasa Indonesia is especially significant in view of the fact that Malay is the mother tongue of only about 4 million Indonesians. About 10 million others

understand or speak it, having learned it in school or through practical use, and an even larger number use a primitive pidgin or "bazaar" Malay in addition to their mother tongue, which may be Javanese, Sundanese, Madurese, Balinese, Buginese, Makassarese, etc. "Bazaar" Malay has influenced "literary" Malay by simplifying its structure and by adding words from a large number of languages. Malay, therefore, has absorbed many words of Sanskrit, Hindustani, Tamil, Javanese, Arabic, Chinese, Portuguese, Dutch, and English origin. Malay may be written in either Arabic or Latin characters, but the Latin spelling used in Indonesia is different from the one used in Malaya.

People in Indonesia certainly have a serious language problem on their hands. Take, for instance, the case of a Makassarese trader and ship-owner on Celebes. He knows his own language, of course, and writes it in characters based on the Sanskrit script. He knows Malay and writes it in Arabic characters to which 5 special letters have been added. He is now also learning the newer additions to the language in Bahasa Indonesia and becomes accustomed to using the Latin rather than the Arabic alphabet. He must know some Dutch, the leading Western language in the isles, and, if his business interests reach as far as Singapore, Manila, or Australia, he cannot get along without English. If he is a pious Moslem — as many Makassarese are — he must also learn enough Arabic to be able to recite the Koran in the Prophet's own tongue.

Malay and Bahasa Indonesia are agglutinative languages. Word formation, therefore, is in many cases similar to that in Esperanto. From *makan*, "to eat", one forms *makanan*, "food", and from *minum*, "to drink", *minuman*, "beverage", just as in Esperanto *manĝaĵo* and *trinkaĵo* are formed from *manĝi* and *trinki*. There are many indications that persons acquainted with Malay or Bahasa Indonesia do not find it hard to learn Esperanto for world intercourse.

—W. S.

HERE IT IS!

★
NEW CORRESPONDENCE COURSE
IN ESPERANTO

★
personally supervised by
DORIS TAPPAN CONNOR

NOW, the personalized instruction and actual voice of *Doris Tappan Connor*, expert teacher of Esperanto, are available to individuals and classes on long-life non-breakable "Vinylite" records combined with a unique Correspondence Course. The course comprises a complete kit of learning aids, designed to make you a *master* of Esperanto.

With the "*Connor Course*" you learn Esperanto quickly, easily, and *expertly*. You enjoy a real-life episode in the textbook, take your study-guide and put on a record. But you do not merely *listen* to the record; *you actually carry on a living conversation* by means of a device especially created for this course. You send your written exercises to Mrs. Connor for her personal correction and guidance. You learn as fast as you wish — repeat as often as you need. You make a record *yourself*.

Here is what you get in the complete "*Connor Course*":

1. A lively, interesting textbook, "Esperanto: The World Interlanguage". Bound in grey cloth.
2. Eight complete double-sided 10" records. With album.
3. A simple, practical and easy-to-follow "Study Guide" (82 pp.) with full instructions for study and conversations.
4. Personalized instruction and guidance of Mrs. Connor.
5. A supply of answer paper and printed return envelopes.
6. An interesting card game, to build your vocabulary.
7. An official "*Certificate of Achievement*".

WHAT DOES IT COST: The entire course is priced at only \$36. Special rates are given to groups who study as a unit, since they use only one set of records.

SPECIAL ADVANCE OFFER TO MEMBERS: Every member of EANA who places an order NOW for the complete "*Connor Course*", will receive the course for only \$30 (16 $\frac{2}{3}$ % discount). **SEND YOUR \$30 NOW.** Course will be sent out about May 15th.

Doris Tappan Connor, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.

TWO GUEST EDITORS FROM THE SUSTAINING BOARD

"*Esperanto in America*", both as a slogan and as a reality, is gaining ground because of such unselfish sacrifice as is demonstrated in the following two letters. "*Ten cents a day—to E.A.N.A.*" is the practical means for the strengthening of our efforts toward an effective organization and center for Esperanto promotion in America. We call these Sustaining Board Members our *Guest Editors* because their words, accompanied by deeds, tell the story more effectively than anything your regular editor could say:

"Herewith is my check for \$36.00 as a sustaining member. I am not doing active work now but am happy to support the cause. I found the last copy of the magazine very interesting. It is encouraging to note the growth of the different activities."

(signed) MAZAH E. SCHULZ, Los Angeles, U. S. A.

"It is my hope that you will pardon the delay in sending my monthly contribution (\$5.00) . . . I have been carrying this money order around for a week. You will notice that I have not taken advantage of your kind offer of letting us Canadian members off with \$4.50. (10% rule for Canadians due to exchange rate). I figure that the extra 50 cents, or whatever the difference is, can be used to good advantage by the Association."

(signed) R. C. PALMER, Norwood, Canada

If space permitted, many heartwarming letters full of happy sacrifice and loyalty to EANA could be printed. They are all significant. Our "Guest Editors" speak well for "*Esperanto in America*".

Let your regular editor confine himself, this month, to a brief but sincere expression of pride and gratitude for these splendid members, and for others of like fortitude and loyalty in the struggle to make America Esperanto-conscious. We plan greater recognition of the Sustaining Board in our affairs. The Congress at Letchworth will discuss these plans. Meantime, who will come to the side of these EANA benefactors?

The Esperanto Association of North America

40TH EANA CONGRESS — LETCHWORTH STATE PARK

Letchworth State Park is located 50 miles south of Rochester. It has the most notable combination of waterfall and gorge scenery in the Eastern United States. It is aptly called the "*Grand Canyon of the East*". The river roars over three major falls, one of which is 107 feet high. Our "Kongresejo" will be the *Genesee Falls Hotel, Portageville, N. Y.*, right at the entrance to the Park. A visit to this Park, with its beautiful scenery, and its lore and legend of Indian and pioneer days, is a never-to-be-forgotten experience. EANA has reserved all available space at the Hotel. Cabins will be available for parties with cars who wish to "rough it". *Make your reservations at the earliest possible moment — NOW:*

TIME: Arrival for "Get-Acquainted Evening", Fri, Jul. 7; plenary sessions, Sat. and Sun. Jul 8 & 9; important closing ceremonies, Mon, Jul. 10.

PLACE: Genesee Falls Hotel, Portageville, N. Y. Take the Erie R. R. to Portageville; or the Lackawanna R. R. to Mt. Morris, then bus thru Park to Portageville; or the bus service from Rochester or Buffalo.

CONGRESS TICKETS: Let's *all* attend, as participants in-person or by-mail. Give your support to your EANA Congress. *Send \$3 immediately for official Congress Ticket.* You receive full information, richly illustrated 16-page folder describing the entire Park; and detailed Congress Reports will follow the Congress. **BUY YOUR TICKET NOW, \$3.**

HOTEL RESERVATIONS: Urgent that you reserve *now*. Just send \$3.00 for room reservation to the Central Office, and we will hold best available space for you. Rooms are \$2.50 to \$3.50 per person per day. Double-beds and twin-beds, showers, etc. Circular will be sent describing accommodations for your selection in detail. But send your **DEPOSIT now, \$3.00** for each person.

CABIN RESERVATIONS: Reserve *at once*. Each cabin holds two to four persons. Contains cots, mattresses, furniture, free electric lighting. Cooking area outside. Member must supply own bedding, utensils. Send deposit for entire cabin for one day, \$1.50 (occupants will share all costs.)

SEND \$3 FOR CONGRESS TICKET, PLUS YOUR DEPOSIT.

Esperanto Ass'n of N.A., 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.

DIVERSAJ ANONCOJ

REABONOJ AL ESPO-GAZETOJ: Kiam vi sendas reabonojn por eksterlandaj gazetoj, sendu ilin ĉiam pere de la Centra Oficejo de EANA. Tiamaniere vi helpas kaj al vi mem kaj al via landa asocio! Jen kelkaj por via elekto: *Scienca Revuo*, \$2; *Voĉo de Islando*, \$.75; *Heroldo*, \$4; *Malgranda Revuo*, \$1.20 (6 numeroj); *La Ponto*, \$1.

PHOTOGRAPHS IN STAMP FORM: They will personalize you, warmly, intimately, in a modern way. Send *Joseph Leaby* any size photograph or negative, and he will reproduce photo stamps for YOU! Each photo stamp is a glossy photograph, perforated and gummed. Black and white, 100 for \$2; Color toned, 100 for \$2.50. Send your order to: *Joseph Leaby*, 1754 Lanier Pl., N. W., Washington 9, D. C.

UEA-MEMBRECOJ POK' 1950: EANA estas oficiala landa asocio de UEA en Nord-Ameriko. Ĉiu membro de EANA aŭtomate fariĝas Asocia Membro de UEA, kaj ricevas servokuponaron por uzi en la informpetoj al Delegitoj. Sed por aldona partopreno aliĝu al UEA kiel *individua* membro: MJ (kun jarlibro) \$1; MA (jarlibro kaj gazeto de UEA) \$2.50. Sendu vian UEA-kotizon por 1950 pere de la Centra Oficejo de EANA, 114 W. 16 St., New York 11.

GREEN STAR IN CERAMIC: A decorative green glazed ceramic pin 1¼" in diameter, with safety catch. Very effective as a scatter pin for ladies, 65c each, postpaid. Order from *Central Office of EANA*.

35-A UNIVERSALA KONGRESO: 5-12 Aŭgusto 1950, okazos en Parizo. La 'Oficiala Bulteno' anoncis, ke je 17 Februaro jam aliĝis 1,108 personoj el 31 landoj. En la kadro de la programo okazos prelegoj en la Somera Universitato, kaj Literatura kaj Oratora Konkursoj. Aliĝilon vi povas ricevi senpage de EANA.

JUVELOJ EL LA LITERATURO

ĈE SAMOVARO

JULIO BAGHY

Ĉe malnova samovaro
sidas ruso kaj hungaro.
Dum la akvo zume bolas,
la amikoj ekparolas:

“Havi landon en libero,
tamen migri tra la tero,
iri vojon, sed sencelan . . .
Ĉu vi konas pli kruelan . . .?”

La hungaro ne respondas,
liaj pensoj ĝeme ondas,
viŝas larmon retenitan:
“Havi landon, sed perditan . . .”

Ĉe malnova samovaro
sidas ruso kaj hungaro.
Dum la akvo bolas zume,
illi ploras, ploras kune.

el “Pilgrimo”.

NOKTA KANTO

W. HAUFF

En nigra nokto tute sole
mi staras gardon senparole;
eraras for la penso mia
al mia domo familia.

Al la standardo fortirita,
ho, kiom estis mi kisita . . .
Mi tiam pensis kun malĝojo:
Mi vidas vin je l’lasta fojo.

Ho, dormu dolĉe, karaj miaj!
irante al la litoj viaj.
Vi nun per preĝo Dion gloras—
vi certe ankaŭ min memoras.

La horo venis, gard’ alia
stariĝos nun sur loko mia.
Mi iras dormi tute laca,
mi vidos vin en sonĝo paca.

trad. L. Zamenhof.

Poetry for Your Enjoyment — EANA Book Service

(members deduct 10% to June 15th)

<i>Diverskolora Bukedeto</i> , Lorenz, poems fr. 40 nations	.70
<i>Elektaĵaj Poemoj</i> , Heinrich Heine, 21 of his best	.30
<i>Poemoj por Junuloj</i> , Keyes, easy, highly recommended	.25
<i>Se Aŭskultas la Animo</i> , Gezelle, by a Catholic poet	.60
<i>Tra l’ Silento</i> , Edmond Privat, 31 pp. of his poetry	.35
<i>La Tajdo</i> , Hohlov, ardent poems of love and life	.35
<i>Aventuroj de S-ro Longkrurulo</i> , 162 illus. comic rimes	.70
<i>Sonoj Novaj kaj Malnovaj</i> , Hesse, poems by a socialist	.20

ESPERANTO-KURSOJ EN NORD-AMERIKO

Dum la periodo Septembro 1949 ĝis Majo 1950, EANA ricevis la jenajn novajn raportojn pri Esperanto-kursoj kaj studrondoj: *Ann Arbor, Mich.*: Studentoj en la Universitato de Miĉigano kunvenis dum la studjaro. *Aurora, Ill.*: Post vizito de norvega samideano, *Georg Olsen*, en Februaro komenciĝis studrondo inter membroj de la Bahaa Kredo. *Eugene, Ore.*: Oficiala korespondkurso sub gvidado de *Prof. J. M. Clifford* en la Universitato de Oregono. *Fitchburg, Mass.*: Semajne ĉe YMCA kunvenas studgrupo depost Aŭgusto. *Hamilton, Ont., Kanado*: Grupo da junuloj sub gvidado de *George Hancocks*, studento, kunvenas en la altlernejo. *Los Angeles, Cal.*: Studrondo kunvenas ĉiudimanche sub gvidado de *R. Mette*, kaj nova komencanta grupo, ĉiumerkrede. *Manchester, N. H.*: Sub la instruo de *Geo. W. Bailey, Jr.*, kurso kunvenas ĉiusemajne en YMCA. *Milwaukee, Wis.*: Kurso ĉiulunde sub gvidado de *Tony Nabby* en Bahaa Centro. *Montreal, Kanado*: Studgrupo sub gvidado de *George Novotny* kaj *C. R. MacDonald* komenciĝis en Decembro. *New York, N. Y.*: Privata kurso sub gvidado de *Ges-roj H. Harrison* dum Septembro. Depost Oktobro okazas kursoj regule sub instruo de *Doris Tappan Connor*, ĉiulunde sub la aŭspicio de Eduka Departemento de ILGWU kaj ĉiumerkrede en Komuna Preĝejo (15-30 membroj). *Racine, Wis.*: Kurso ĉiusemajne sub gvidado de *Tony Nabby* en la Bahaa Centro. *Rochester, N. Y.*: Kurseto dum Novembro por lernantoj en la 8-a studjaro de "Harley School". *Rolla, Mo.*: Studgrupo sub gvidado de *Prof. John M. Brewer* por studentoj de la Kolegio pri Minoj kaj Metalurgio kunvenas regule dum la studjaro. *Sacramento, Cal.*: Kursoj en la Vespera Kolegio ĉiusemajne; *Helene Wolff* instruis de Oktobro ĝis Decembro; depost tiu tempo *S-ino J. E. Carpenter* gvidas la komencantojn kaj *Ida Belle Craig* la progresantojn. *Sanitarium, Cal.*: Kursoj sub gvidado de *Milton E. Davis* — studrondo en la Sanigejo kunvenas regule, kaj nova kurso komenciĝis en Marto, dufoje semajne, en la Kolegio "Pacific Union". *Trenton, N. J.*: Studrondo gvidata de *Howard Borden* kaj *Donald Bushaw* komenciĝis en Marto. *Vimeland, N. J.*: Sub aŭspicio de la Vespera Lernejo, *S-ino Angela Alfaroli* kaj *D-ro C. Sass* aranĝis kaj instruis kurson en Esperanto, de Oktobro ĝis Januaro. *Waterville, Maine*: Kvin studentoj de la Kolegio "Colby" komencis Espo-kurson en Marto sub direktado de lingvo-instruisto. *Wilmington, Del.*: Sub gvidado de *Helen Mihalyfi* kaj *Don Stephens*, de Oktobro ĝis Marto, okazis kurso ĉiusemajne en la YMCA (Walnut Street). *Washington, D. C.*: La "Rondo de Legantoj" kunvenas sub gvidado de *E. G. Dodge*.

'INTERNA IDEO' KAJ 'NEŬTRALECO'

W. SOLZBACHER

En la Esperanto-gazetaro aperis multaj artikoloj pri la senco de la "interna ideo" kaj pri la signifo de "neŭtraleco" por la neŭtrala movado, kies internacia organizo estas Universala Esperanto-Asocio (UEA) kaj kiun la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko (EANA) reprezentas en Usono kaj Kanado. La uzo de tiuj vortoj, "interna ideo" kaj "neŭtraleco", ofte estas konfuza. En unu artikolo, ekzemple, kritikemulo diris pri *Amerika Esperantisto*, ke "ĝi ne estas redaktata en la spirito de la interna ideo". La verkinto de tiu artikolo nun estas landa peranto (ne en nia lando) de asocio, kiu naskiĝis kun la voko "For la neŭtralismon!" kaj kies oficiala organo skribis en Novembro 1949: "Ĉiu ero da energio, ĉiu monero elspezata por la neŭtrala Esperantomovado signifas . . . perfidon."

Estas vere, ke dum la lastaj jaroj la esprimo "interna ideo" ne ofte aperis en nia gazeto. Parolante pri mi mem, mi konfesas, ke en la unuaj jaroj de mia partopreno en la movado mi ofte parolis kaj skribis pri la "interna ideo", sed ke mi nun evitas la uzon de la esprimo. La ĉefa kaŭzo estas, ke mi renkontis tro multajn Esperantistojn, kiuj nomas sian propran ideologion politikan, filozofian aŭ religian "la interna ideo". Se ekzistas cent malsamaj "internaj ideoj", estas saĝe eviti konflikton inter ili. Eĉ D-ro Zamenhof ne ĉiam havis tre klaran ideon pri la diferenco inter la ĝenerale Esperantista "interna ideo" kaj la sistemo de Hilelismo aŭ Homaranismo, kiu estis ligita al certaj religiaj kaj filozofiaj principoj.

Tamen mi tute ne dubas — kaj laŭ mia opinio tre multaj Esperantistoj dubas —, ke nia movado havas ne nur praktikan utilecon, sed ankaŭ idean valoron. Kio do estas la "ideo" de la Esperanto-movado? En ĉi tiu artikolo mi esprimas nur mian personan opinion; farante tion, mi tamen klopodas diskuti la problemon en maniero laŭeble plej objektiva.

La Esperanto-movado disvastigas la uzon de Esperanto en la mondo; sed nur la uzon por *bonestaj* celoj. Se bando de ŝtelistoj, opio-kontrabandistoj aŭ aliaj krimuloj uzus Esperanton, la neŭtrala Esperanto-movado tute ne estus devigata esprimi ĝojon pri tio kaj proponi sian helpon. Same, kiam Esperanto estas uzata por disvastigi evidentajn mensogojn aŭ por subfosi la demokratian konstitucion kaj la liberecon de nia lando, nia "neŭtraleco" tute ne devigas nin toleri tion senproteste.

Tio eĉ troviĝas en la Statuto de la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko. Artikolo 2 diras, ke "la Asocio estas neŭtrala pri ĉiuj problemoj de religio, politiko kaj socia-ekonomia teorio" sed ankaŭ, ke "respekto de fundamentaj hom-raĵtoj estas esenca kondiĉo por la laboro" de la Asocio. Artikolo 9 diras, ke la Kongresoj de EANA procedas "laŭ la Regularo de Robert" (*Robert's Rules of Order*). Paragrafo 47 de tiu Regularo diras, ke "neniu propono, kiu konfliktas kun la leĝoj de la nacio aŭ ŝtato, estas allasebla", ĉar "neniu regulo konfliktanta kun regulo de pli alta ordo povas havi ian aŭtoritaton".

Esperanto ne estas lingvo de unu nacio aŭ grupo de nacioj, sed kompilaĵo el la elementoj de diversaj naciaj lingvoj. Ĝi do estas "ponto" inter la lingvoj kaj la nacioj, kaj unu el ĝiaj bazaj ideoj estas la konvinko, ke kompreno devas esti ne la produkto de la superregado de unu aŭ alia nacia lingvo, sed okazu "sur neŭtrala lingva fundamento". Tio enhavas la ideon de la esenca egalrajteco de ĉiuj lingvoj kaj popoloj, ĉu grandaj, ĉu malgrandaj.

Reguleco, simpleco kaj facila lernebleco estas fundamentaj kvalitoj de Esperanto. Tio signifas, ke la lingvo estas uzebla eĉ de personoj, kiuj ne konas fremdajn lingvojn kaj ne apartenas al iu privilegiita klaso de homoj kun longa kaj specialista eduko. Esperanto do estas esence "demokrata" lingvo — laŭ la fama vorto de *Rektoro E. Boirac* ĝi estas "la latina lingvo de la demokratio". Parto de ĝia interna ideo do estas la kredo, ke kiel eble plej multaj homoj devas

partopreni la internacian vivon en reciproka kompreno.

Tiel en la esenco de la lingvo mem ni trovas la elementojn de "interna ideo" por la Esperanto-movado. La samaj elementoj aperas en difino de D-ro Zamenhof: "Ni deziras krei neŭtralan fundamenton, sur kiu la diversaj homaj gentoj povus pace kaj frate interkomunikiĝadi, ne altrudante al si reciproke siajn gentajn apartaĵojn" (Kongresa Parolado en Cambridge, 1907).

Pri ĉi tiu ĝenerala principo certe ĉiuj membroj de la neŭtrala Esperanto-movado povas facile konsenti. Se tio estas la "interna ideo" — kaj la formulo estas de Zamenhof mem —, neniu povas akuzi nian gazeton, ke ĝi ne estas redaktata en la spirito de la interna ideo. *Amerika Esperantisto* preferas faktojn kaj solidajn argumentojn al nura sentimentala deklamado, sed preskaŭ ĉiuj faktoj kaj argumentoj prezentataj ĉi tie rilatas al la *ideo* de internacia kompreno kaj kunlaboro pere de praktika interlingvo.

La ideo mem de internacia paco, kunlaboro kaj frateco ne bezonas multe da propagando en Usono kaj Kanado en la nuna momento, ĉar preskaŭ ĉiuj personoj en Norda Ameriko sincere akceptas ĝin, almenaŭ teorie. La speciala tasko de nia movado do ne estas paroli en ĝeneralaj kaj malprecizaj vortoj pri *paco* kaj *frateco*, sed montri konkrete la necescon de interlingvo kaj la utilecon de Esperanto ne nur en la estonteco, kiam ĝi estos uzata universale, sed jam en la nuna tempo.

Se ni ĉiuj konsentas pri la celo de paco kaj frateco, ni tamen povas havi malsamajn opiniojn pri la plej bonaj *metodoj* por realigi pacon, pri la *detaloj* de dezirinda *mondorganizo*, pri la rolo de diversaj ideologioj kaj ekonomiaj principoj. La neŭtrala Esperanto-movado devas respekti la rajton de ĉiu membro, havi sian propran opinion pri tiaj problemoj. Ĝi devas esti speciale singarda, kiam temas pri religio kaj politikaj partioj.

Menciante ĉi tiun principon, mi tute ne volas doni la impreson, ke ĝi prezentis aŭ prezentas grandan praktikan

malfacilaĵon por nia Asocio. EANA, same kiel granda plimulto de aliaj organizoj (ne-Esperantistaj) en Nord-Ameriko, praktikas neŭtralecon kaj toleremon en tute natura maniero. Inter la membroj de la Estraro troviĝas anoj de la protestanta, katolika kaj juda religioj, de la demokrata kaj respublikana partioj. Mi estas preta fari veton, ke neniu scias kun ia certeco, kiu estas kiu!

Neŭtraleco pri politiko kaj religio tamen ne signifas, ke nia gazeto devas silenti pri la uzo de Esperanto por politikaj kaj religiaj celoj. Estas necese distingi inter objektivaj *informoj* pri tia uzo kaj *propagando* por la organizoj menciataj. Tamen eĉ en la prezentado de tute objektivaj informoj oni devas konsideri la eblecon de erara impresoj, kiun iu numero de neŭtrala Esperanto-gazeto povus fari al okaza leganto. Do, kiam aperas informo pri uzo de Esperanto por religiaj aŭ politikaj celoj, estas dezirinde, ke la sama numero enhavu tiajn informojn pri *diversaj* politikaj kaj religiaj grupoj.

Neŭtraleco ne postulas, ke Esperanto-gazeto neniam publikigu ion, pri kio kelkaj legantoj povus malkonsenti. Gazeto, kiu malplaĉas al neniu kaj neniam provokas malkonsenton kaj kritikon, estas teda kaj enuiga gazeto. Gazetoj de la neŭtrala movado devas konsideri siajn legantojn kiel maturajn personojn, kiuj estas kapablaj kompreni kaj toleri diversajn opiniojn, se ili ne estas esprimataj en insulta aŭ malobjektiva maniero. Tiurilate leganto devus esti nek pli nek malpli severa pri Esperanto-gazeto ol pri iu alia revuo.

Neŭtrala Esperanto-gazeto devas antaŭ ĉio servi la disvastigon, lernadon kaj uzon de Esperanto. Por tio estas necese, ke ĝia enhavo estu interesa, informa, utila kaj sufiĉe varia por kontentigi diversajn gustojn. Ĵurnalista laboro por la progresigo de la Esperanto-movado estas multe pli grava eĉ de la idea vidpunkto ol la publikigo de sentimentalaj poemoj, en kiuj *amo* rimas kun *flamo*, *standardo* kun *ardo*, kaj *paca* kun *laca*.

LA ĜOJA PODIO

La Goja Podio, de Raymond Schwartz. Titolbildo de R. Laval. 271 paĝoj. Paris, 1949. Esperantista Centra Librejo. Havebla de Amerika Esperantisto. Broŝ. \$1.00, tolbind. \$1.40.

Klopodinte deĉifri longan leteron de samideano, kiu neniam trovas tempon por lerni la gramatikon de Esperanto, sed ĉiam estas preta perdigi tempon al aliaj per neseriozaj proponoj kaj plendoj, mi bezonis distran legaĵon. Mi do prenis la novan libron de *Raymond Schwartz*. Hazarde malferminte ĝin sur paĝoj 107 kaj 108, mi tuj trovis konsolon en mia malespero per la jena trafa rimarko: "Tio pruvas ankaŭ, ke Esperanto vere vivas, ĉar similaj insektoj ne prosperas sur korpo mortinta."

Min amuzis ankaŭ versoj de ĉi tiu speco:

Funde de la maro
La omaro
Estas tre ĝentila,

Sed en kaserolo
Ĝia rolo
Estus pli utila.

La bonhumoro de Schwartz estas ne nur riĉa kaj originala, sed ankaŭ varia kaj multspeca. Vortludoj, amuzaj versoj, teatraĵetoj, "prelegoj" (mi precipe ŝatis tiun pri "Anagramatiko"), akraj rimarkoj pri homa vanteco kaj malvirto, satira ridado pri diversaj aspektoj de la Esperantomovado, ĉio troviĝas en *La Goja Podio*. Jen eltiraĵo el babilajo "Pri la Insigno de la Kongreso":

"Lastatempe ni ĝuis la viziton de la Amerika Legio, kaj tiu ĉi vizito sugestis al mi ideon, kiun ni povus adapti al Esperanto kun granda profito. Fakte, estas ĉiam ĝene dum niaj kongresoj, kiam ni vidas diversnaciajn samideanojn, ne scii, kiu lando naskis ilin. Fakte, estas tede fari kaj respondi senfinajn demandojn pri: 'El kie vi venas? — Ĉu estas multaj Esperantistoj en via grupo?', k.t.p.

"Praktikaj, kiel ĉiam, ankaŭ tie ĉi la Usonanoj solvis la problemon kaj montras la vojon. Vi sendube rimarkis, ke la membroj de l' pilgrimanta Legio portis uniformajn ĉapojn,

sur kiuj facile legiĝis la nomo de l'devena distrikto. Tiel, kiu ajn Masaĉusetulo povis unuavide ekkoni Konektikutulon, kaj inverse.

"Estus saĝe enkonduki tiun ĉi modon ankaŭ inter ni, precipe dum la kongresoj, kie la plaĉaspekta ĉapeto avantaĝe anstataŭus strangajn kapkovrilojn, kiujn surmetas . . . (ĉi tie ŝajnas preferinde cenzuri kelkajn liniojn . . .) Kaj tuj ĉiu eksciis, el kiu lando vi venas, kaj per kelkaj konvenciacaj signoj oni povus eĉ aldoni, ĉu la ĉapulo kolektas poŝtmarkojn, ĉu li estas vegetarano aŭ fraŭlo, ĉu li (aŭ ŝi) eventuale emus pensi pri geedziĝo, ĉu kun aŭ sen doto, ĉu por la tuta vivo aŭ nur dum la daŭro de l'kongreso, k.t.p.

"Samtempe, dank' al kelkaj aldonitaj galonoj, ni povus tuj ekkoni la delegitojn, prezidantojn, akademianojn, kaj pli speciale la kasistojn, kiujn tiam ni sukcesus eviti ĝustatempe."

La libro, bele presita kaj bindita, enhavas proksimume 85 "pecojn" de miriga varieco. Kelkaj el ili bedaŭrinde ne restas en la limoj de bona gusto, sed la granda, plimulto estas treege amuza, kaj kelkaj estas miniaturaj majstroverkoj. Kelkaj antaŭe aperis en diversaj gazetoj, ĉefe "Franca Esperantisto". Unu el la poemoj estis unue presita en "Amerika Esperantisto".

Cetere dum sia petolado Raymond Schwartz kelkfoje tuŝas problemojn seriozajn kaj tre aktualajn:

Sed mi fidas nur duone
Al genio de l'homar';
Ĝi kutimas tro sindone
Okupiĝi pri misfar'.

Kion saĝe la tekniko
Nun proponas al konsum',
Venos morgaŭ el fabriko
Sub la signo de bum-bum!

Se mi ĉion konsideras,
Ho, sinjoro profesor',
Vere, morti mi preferas,
Kiam venos mia hor'.

Kial vivon plilongigi,
Kiu estas duon-tomb',
Se minacas nin mortigi
Morgaŭ jam atoma bomb'!

Babi le Mulo.

KANADA INFORMO

"*The Western Producer*", populara gazeto por bienistoj en la okcidenta parto de Kanado, eldonite en la provinco Saskatchewan, publikigis diversajn informojn pri Esperanto dum la fruaj monatoj de 1950. *S-ino Violet McNaughton*, redaktisto de la paĝo. "Ĉefe por Virinoj," klarigis iomete pri Esperanto kaj demandis: "Kiom da niaj legantoj interesiĝas pri Esperanto?" Sekvis aro da leteroj en la sama gazeto, kaj post tio *S-ino McNaughton* donis la adreson de EANA al kiu la legantoj povus skribi por informo. La Centra Oficejo jam ricevis multajn leterojn — kaj eĉ gajnis kelkajn novajn membrojn: *Crawford Baker*, Saskatchewan; *S-ino Ida F. Johnston*, Alberta; kaj *S-ino M. J. Brady*, Alberta. Bonvenon al vi ĉiuj!

Du gravaj mondfamaj kompanioj aperigis artikolojn pri Esperanto en siaj gazetoj por oficistoj kaj laboristoj. En la gazeto "*Westinghouse News*" de Hamilton, Ontario, aperis artikolon pri *Jim Hartley*, tradukisto por la kompanio dum 30 jaroj. Oni menciis ke *S-ro Hartley* estas konata Esperantisto. En la gazeto "*Spanner*" de la fervojo-kompanio "*Canadian Pacific*", artikolo rakontas pri oficistino de Nederlanda Filio de la kompanio, kiu prezentis lumbildojn pri la fervojo kun prelego en Esperanto antaŭ Kristana Esperantista grupo en Nederlando. La gazeto presis trafan paragrafon en la lingvo Esperanto por montri kiel aspektas la interlingvo.

La kuraĝaj fratoj Smith, kiuj gajnis mondfamon pro veturo trans la oceanon de Dartmouth, Nova Scotia, al Dartmouth, Anglujo, en malgranda boato, denove troviĝas en Halifax, Nova Scotia. Ili okupas sin pri boatkonstruado kaj planoj por "Nova Espero" kiel kolonioj. Multaj gazetoj tra Eŭropo kaj Nord-Ameriko publikigis novaĵon pri la du bonaj fratoj. Laŭ anonco, la oficiala lingvo de la fondotaj kolonioj estos Esperanto.

ESPERANTO-KRONIKO

En la mondkonata serio de prelegoj en Town Hall, New York, Esperanto-programo okazis la 14-an de Februaro sub la prezido de la Eduka Direktoro de Town Hall, *Thurston Davis*. La Prezidanto de EANA, *D-ro W. Solzbacher*, klarigis la interlingvan problemon kaj ĝian solvon per Esperanto. La Ĝenerala Sekretario de EANA, *G. Alan Connor*, montris la strukturon kaj praktikajn uzojn de Esperanto. *Doris Tappan Connor*, helpata de sia edzo kiel "tradukaparato", prezentis efikan provlecionon laŭ la Csehmetodo. Okazis longa demando-kaj-respondo-periodo. Oni vendis ekzemplerojn de la libro *Esperanto: The World Interlanguage*, de kiu la prelegintoj estas la ĉefaj aŭtoroj.

Ĉefaj religiaj gazetoj nun aperantaj en Esperanto estas: *Dia Regno*, evangelia kristana, eldonata en Svedujo, jara abonprezo \$.85; *Espero Katolika*, katolika, eldonata en Nederlando, abono \$1.25; *La Dharmo* (La doktrino de Budao), budaista, eldonata en Svedujo (Venavägen 49, Örebro). *Dia Regno* kaj *Espero Katolika* estas aboneblaj per nia Libroservo.

La famkonata libro de Prof. Mario A. Pei, de Columbia-Universitato, "The World's Chief Languages" (La ĉefaj lingvoj de la mondo), de kiu tri eldonoj aperis en New York, nun ankaŭ estas publikigita en London, Anglujo. Kiel la usona eldono, tiel ankaŭ la brita eldono enhavas 27-paĝan ĉapitron pri Esperanto verkitan de *G. A. kaj D. T. Connor*. La 663-paĝa libro prezentas fidindan kaj interese-gan analizon kaj priskribon de pli ol 25 lingvoj.

Tutmonda Katolika Adresaro Esperantista por 1950 aperis en Dublin, Irlando. Gi estas la 5-a eldono de tiu verketo kaj enhavas sur 24 paĝoj centojn da adresoj kaj korespondanconoj de katolikaj Esperantistoj en 30 landoj, inter ili Usono, Kanado kaj Kubo. Havebla por 2 respondkuponoj de Lorcan Oh Uiginn, Bothar Glasard 16, Dublin.

ESPERANTO-KRONIKO

The New International Year Book (Nova Internacia Jarlibro) de la fama eldonejo Funk & Wagnalls, N. Y., en la 1950-eldono denove enhavas detalan artikolon (1200-vortan) pri Esperanto. Verkita de D-ro W. Solzbacher, ĝi raportas pri la progresoj de Esperanto dum la jaro 1949.

"*Mensoga Vespero*" okazis en programo de la vigla Esperanto-Klubo en Sutton, antaŭurbo de London, Anglujo. Brita Esperantisto rimarkigis: "Iu cinikulo sugestas, ke la subtitolo sendube estas 'Miaj kongresaj spertoj' . . ."

"*Kio estas Rotario-Klubo?*" estas interesa broŝuro multobligita, en bele presita kovrilo, kiun eldonis en Esperanto la Komitato por Internaciaj Servoj de la Rotario-Klubo de Te Awamutu, Nov-Zelando. Ni esperu, ke la klopodoj de la aŭtoro, S-ro A. J. Sinclair, eminenta Rotariano kaj Esperantisto en Nov-Zelando, kaj de aliaj Rotarianoj Esperantistaj, ekz. la EANA-Estrarano Gilbert Nickel, la Ĝenerala Sekretario de UEA, Cecil C. Goldsmith, kaj la Prezidanto de UEF (Unuiĝo Esperantista Franca), Georges Warnier, revekos la intereson de la Rotario-Internacio, kies sidejo estas en Chicago.

Protestantaj kaj katolikaj diservoj kun predikoj kaj himnoj en Esperanto nun okazas sufiĉe ofte en diversaj landoj. La plej konata estas la ĉiumonata diservo en Londono (Britujo), kiu regule okazis dum 40 jaroj kun predikantoj el diversaj kristanaj eklezioj. Ĝi nun estas organizata en la Preĝejo de Sankta Barnabo. En Budapest (Hungarujo), "Biblia Horeto" okazis antaŭ nelonge dum la Protestantaj Tagoj. En Viena (Aŭstrujo), katolikaj diservoj okazas kun Pastro G. Planck kiel predikisto. En Buenos Aires (Argentino), Pastro Juan Ortega, S. J., Pastro Antonio Canali, O.F.M., Pastro Luis J. Plandolit, O.F.M., kaj Pastro Bruno Ostropolski predikas en Esperanto en diservoj organizataj de la loka Katolika Esperanto-Asocio.

ESPERANTO-KRONIKO

Internacia Scienca Asocio Esperantista publikigis liston de 19 sciencaj kaj teknikaj verkoj publikigitaj en Esperanto dum la periodo 1948-1949. Inter ili estas: *F. J. Belinfante*, Supermultatempa Teorio por Mezonoj; *J. Ota*, Malhelpa Afiniteco de Benezdrino-derivaĵoj al Amino-oksidado; *L. Oterma*, 5-decimalaj valoroj de x , $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$, kun x en radianoj; *J. Yosida* kaj *S. Miyahara*, Pri la teorio Aloj-teorimaniera de Feromagnetismo.

La dua numero de la "Informilo" de la Centra Oficejo de EANA aperis en Marto kun multaj interesaj raportoj, inter ili "Rondvojaĝo inter Klubanoj" de Doris kaj Alan Connor. Se iu membro de EANA erare ne ricevis la *Informilon*, li aŭ ŝi bonvolu sciigi la Centran Oficejon. La *Informilo* ne estas abonebla, sed estas sendata senpage al la membroj de nia Asocio.

The World Almanac (Monda Almanako) por 1950, New York, enlistigis la Esperanto-Asociacion de Nord-Ameriko inter la "Usonaj Asocioj kaj Societoj" sur paĝo 581.

En Romo, "Amerika Esperantisto" trovis intereson kaj efike helpis Esperanto-varbadon en la Internacia Kolegio de la Kapucena Ordeno, kie kunestas pastroj kaj studantoj el tuta mondo. *Pastro Sigismondo*, kiu estas polo kaj malnova Esperantisto, skribis: "Vi gajnis, eĉ ne sciante, Pastron Berardon, hincan kunfraton, per via gazeto." Juna teologistudento el la Insulo Malta, *Frato Donatus Spiteri*, skribis: "Dum la somera liber-tempo, kun 13 kunfratoj, mi ĉeestis mallongan Esperanto-kurson de la bona itala Esperantisto, E. Filippi. Mi treege ŝatas la gazeton *Amerika Esperantisto*. Ĝi estas vere bela kaj interesa." *Pastro Sigismondo* ankaŭ raportis: "Nia kunfrato, *Pastro Pio da Siena*, konvinkis multajn kolegojn en la Kolegio de la Vatikana Kongregacio por la Propagando de la Kredo, speciale ĉinojn kaj japanojn, pri la neceseco de nia lingvo."

ESPERANTO-KRONIKO

Memoirs of the Faculty of Science, Kyusyu Universitato, Hukuoka, Japanujo, presis en sia Serio A, Volumo IV, kvin longajn matematikajn artikolojn en Esperanto de *Tokui Sato* kaj *Masuo Hukuhara*. La nomoj de la artikoloj estas: "Pri Fikspunkta Teoremo", "Pri Etendado de la Teoremo de Carleman-Hukuhara Rilate al Asimptotaj Serioj", ktp.

Multaj katolikaj gazetoj en Usono kaj Kanado enhavis informojn aŭ almenaŭ mencion pri la Internacia Katolika Esperanto-Kongreso okazonta en Romo. Speciale interesa artikolo tiuspeca aperis en *The Witness*, Dubuque, Iowa, kun aldono de ĝeneralaj informoj pri Esperanto. *Catholic School Journal* (Katolika Lerneja Ĵurnalo) en Milwaukee enhavis artikolon pri Esperanto en Decembro.

Esperanto tre utilis al vojaĝanta nederlandanino en la ŝtato Kalifornio, laŭ informo de samideano *John M. Steinwinder* de San Francisco. Li raportis jene: "Somere mi laboras kiel ŝoforo de Taksifiakra Kompanio. Pasintan someron mi sidis en mia fiakro ĉe stacidomo atendante klienton, kiam juna fraŭlino kuris el la domo kaj metis noton en mian manon. Sur la noto estis skribite angle 'I just arrived from Holland. I can't speak English. Please take me to the depot so that I may catch the train to San Mateo' Nu, mi tion faris, kaj kiam ni alvenis ŝi donis al mi sian bileton kun pledo de la okuloj, kiuj diris: 'Helpu min!' Do, mi multon faris por aranĝi aferojn, kaj trovis ke ŝi necesos poste ŝanĝi al aŭtobuso survoje, ktp. Mi penis klarigi la situacion al la fraŭlino angle, sed ŝi ne komprenis. Do, fine mi provis Esperante! Ŝi tuj ridetis, komprenis, kaj la problemo solviĝis! Mi donis al ŝi novan noton por montri survoje al biletofacejoj, ktp, kaj mi aŭdis poste ke ŝi bone alvenis en San Mateo. Fakte, depost ŝia reveno al Nederlando, ŝi nun korespondas kun mia edzino kaj mi — Esperante, kompreneble!

DEZIRAS KORESPONDI

Kosto de anonco: Eksterlande, unu vorto aŭ mallongigo por unu cendo (ses vortoj por 1 int. respondkuponon); Enlande, unu vorto por du cendoj.

Argentino. Luis Vicino, Maza 1450-23/7, *Buenos Aires*. Kontraŭ sendado de malgrandaj tipaj objektoj, pentraĵoj, manfaritaj aĵoj el via lando, mi sendas kompletajn seriojn de rememora kaj aeraj, neuzitaj PM el Argentino. Skribu unue. Interŝanĝo de PM ne interesas min.

Bulgarujo H. D. Zlatarev, *Hedeze*, ur. Ĉirpan. 47-j. kemioteknikisto dez. kor. pri profesiaj kaj sciencaj temoj.

Ĉekoslovakio. Arnošt Kristek, Poruba N. 70, *Orlova III*. Dez. kor.

Ĉekoslovakio. Ivan Krousky, Jirasek-Gimnazio, *Nachod* 802. Dez. kor. kaj interŝ. PM aŭ il. PK.

Hispanujo. Francisko Kurto, Martin Molins 24, *Barcelona* 13. Dez. kor. sed nur kun tuta amerika kontinento. Krom Esperante vi povas skribi angle, france, itale, portugale kaj hispane, sed mi respondos nur Esperante aŭ hispane.

Japanujo. Esperanto Koresponda Grupo, 260 Oka-Shinmachi, Hirakata, *Osaka*. 200 anoj dez. kor. kaj interŝ. il. gazetojn, PK, PM, kun geusonanoj. Nepre garantias respondon.

Japanujo. M. I. Kegami, Hukuokamaĉi 1006, *Tojamaken*, 18-j. agrikultura teknikisto dez. kor. kun 4-H klubanoj, k. a.

Madagaskaro. S-ro J. Dequaire, Station Agricole de l'Ivoloina, *Tamatave*. Dez. kor. pri ĝardenkulturo, agronomio, Esperante kaj ankaŭ angle.

Nederlando. Barth van der Bruggen, Schuttersgracht 30, *Gorinchem, Ned.*, kursgvidanto, petas por siaj gekursintoj (18 ĝis 50 j.) korespondadon. Ĉiu letero estos garantiata respondota. Pri ĉiu temo estas petate. Letervespero estos 1-a Majo.

Svedujo. Direktoro Walfrid Wallin, Torggatan 1, *Skövde*. Dez. interŝ. PM kun seriozaj filatelistoj. Certe respondos.

S-ro Kiyosi Ikegawa, Japana Esperantisto, estas hazarde gajninta partoprenan rajtigilon (Fellowship) de Unuigitaj Nacioj. Li studos en Anglujo dum ses monatoj. Ĝis nun, S-ro Ikegawa planis viziton al Usono, kaj skribis al multaj geesperantistoj en diversaj urboj pri lia vizitplano, sed nun li devas ŝanĝi la planon por Anglujo. Lia intencas viziti Usonon post la sesmonata studado en Anglujo, survoje al Japanujo tra Usono. Lia provizora adreso estas jene, kaj li atendas en Londono leterojn de Usonaj geamikoj: *K. Ikegawa, c/o Mr. C. H. Bingham, 20 Midhurst Ave., Muswell Hill, London, N. 10, England.*

IMPORTANT WORKS AT SPECIAL PRICES

NOTE, that when you buy books from the *Esperanto Association of North America*, all profits are used to give you a better magazine and a better Central Office for E.A.N.A.

"Universala Esperanto Metodo" by Dr. Wm. S. Benson

This great Esperanto book is again available. "The only book of its kind in the world." 11,000 pictures. Pronunciation of Esperanto alphabet and table of correlatives in 36 languages. Wonderful picture-method of instruction and definition. Complete textbook, reader, dictionary — also *krestomatio* of fables, stories, humor, etc., all profusely illustrated — complete picture-dictionary in Esperanto, with most common words given in 40 languages. Encyclopedic and unique. Large volume, beautifully cloth bound, stamped in gold, 560 pp., all for \$6.00 (members deduct 10% up to June 15; i.e. send \$5.40 now).

"The World's Chief Languages" by Dr. Mario A. Pei

Famous guide to the languages of the entire world, incl. *ESPERANTO*. Formerly titled "*Languages for War and Peace*." New 3rd edition. Full grammatical surveys of world's great languages, with vocabularies — also alphabets and illustrations of the lesser languages, incl. many strange native tongues; and language history with linguistic maps — all written in interesting and easy-to-understand style. Text and vocabulary equivalents in English. A reliable guide for every student of language and languages. Big cloth volume, 663 pp., price \$6.00 (members deduct 10% up to June 15; i.e. send \$5.40 now).

THE LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

ORDER YOUR LINGUAPHONE FROM E.A.N.A.

You can learn *ESPERANTO*, or any of 27 other languages, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through E.A.N.A. for benefits to both yourself and your Central Office.

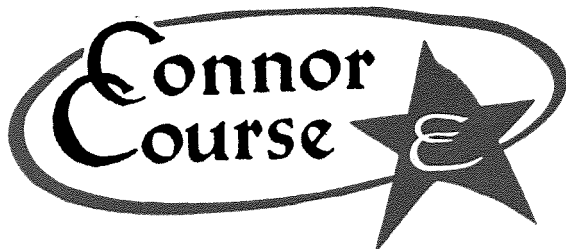
The regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$50. Special favorable arrangements for Members, Teachers and Clubs. Also *Canadian Members* will likewise receive favorable arrangements, and pay in Canada to Canadian agency without customs duty, etc. Write for details of our special *Linguaphone* offers.

Esperanto, 114 W. 16th St., New York 11, N. Y.

NEW CONNOR COURSE IN ESPERANTO

Correspondence Course with Vinylite Records
Instruction by Doris Tappan Connor

New! Modern! The "Connor Course" is **unique**, — it provides real-life disk conversations plus the personal instruction of *Doris Tappan Connor*. The one **and** only record course, in any language, that gives *everything* in the way of learning aids. **NOW**, you can learn Esperanto like a "native" — *better, quicker, and easier*. And it's fun to learn this real-life way! You *converse* with the disk and *confer* with the instructor. The "Connor Course" is compiled by experts. "Vinylite" recordings by **Mr. and Mrs.** Connor. *All* designed so you can *master* Esperanto.

The complete "Connor Course" includes **the** following:

- (1) A lively text, "*Esperanto: The World Interlanguage*."
- (2) Eight complete "Vinylite" double-sided 10" records.
- (3) A practical and easy-to-follow 'Study Guide' (82 pp.)
- (4) Personalized instruction and guidance of **E** Mrs. Connor.
- (5) Supply of answer paper and printed **return** envelopes.
- (6) An interesting card game, to develop **your** vocabulary.
- (7) And finally, an official "Certificate of *Achievement*".

ENROLL NOW FOR LOW COST: The "Connor Course" is regularly priced at \$36, but **members** of EANA who enroll **now**, in advance, will receive **the** course for *only* \$30 (16⅔% discount). Shipment **about** May 15th. Delivered to you with a full money-back **guarantee**. So, place your order **NOW**:

Doris Tappan Connor, 114 W. 16 St. New York, N.Y.